

Lausunto

04.04.2022

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen

Hämeenkyrön kuntaan perustettiin ensin vuonna 2015 alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleille lapsille vastaanottokeskus/ryhmäkoti (SPR) ja hyvin nopeasti todettiin, että paikkakunnalle tarvitaan myös perheryhmäkoti oleskeluluvan saaneille lapsille, koska lapset olivat jo ehtineet kotiutua paikkakunnalle ja mm. aloittaa koulunkäynnin. Perheryhmäkoti perustettiin v. 2016 siten, että Hämeenkyrön kunta toimi palvelun järjestäjänä ja SPR palvelun tuottajana. Molemmat perustamispäätökset tehtiin Maahanmuuttoviraston, Pirkanmaan Ely-keskuksen ja kunnan järjestämissopimuksella.

Toiminnan kehittyessä todettiin, että lasten etu ei ole, että oleskeluluvan saatuaan he joutuvat muuttamaan aina toiseen asumisyksikköön (ryhmäkodista perheryhmäkotiin). Yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen, Maahanmuuttoviraston, Hämeenkyrön kunnan ja SPR:n kanssa alaikäisten ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta sekä oleskeluluvan saaneiden perheryhmäkotitoiminta yhdistettiin v. 2017 Hämeenkyrön hybridiyksiköksi, jotta lapset voivat jatkaa asumista samassa yksikössä oleskeluluvan saatuaan tutun henkilökunnan kanssa. Erillisiä rakennuksista luovuttiin ja nykyään toimitaan samassa rakennuksessa.

Tästä toiminnasta on nyt jo useamman vuoden kokemus. Lapset ja nuoret saavat hybridiyksikön kautta tukea myös aikuistumiseen ensin tukiasumisessa ja täysi-ikäisille tarjotaan vielä kotoutumislain mukaista jälkihuollon tukea. Hämeenkyrön kunta on tuottanut hybridiyksikköön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja kunnassa on pyritty aktiivisesti järjestämään nuorille

koulutus- ja työllistymispolkuja sekä harrastusmahdollisuuksia. Varsinainen palveluntuotantosopimus on kunnan ja SPR Hämeen piirin välinen.

Suomessa on tällä hetkellä tietojemme mukaan kolme vastaavaa hybridiyksikköä. Lakiluonnoksessa ei ole riittävän selvästi otettu kantaa siihen, kuinka tämän tyyppinen hybriditoiminta tullaan jatkossa organisoimaan, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Lakiehdotuksen 28 §:ssä todetaan, että hyvinvointialue voisi perustaa perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön. Hämeenkyrön kunnan näkemys on, että hybridiyksikön toimintojen tulisi 1.1.2023 siirtyä sellaisenaan hyvinvointialueille, eikä yksikön eri toimintoja (ryhmäkotia ja perheryhmäkotia) tulisi erottaa ja jättää eri järjestämisvastuulle. Tämä tarkoittaa sekä nykyisen järjestämissopimuksen, että palveluntuottajasopimuksen siirtymistä hyvinvointialueen sopimuksiksi. Hämeenkyrön kunta on sisällyttänyt nämä sopimukset hyvinvointialueelle siirtyviin sopimuksiin. Lakiehdotuksen 88 a §:n tulee mahdollistaa juuri tämä sopimustensiirto.

Useiden vuosien hyvien kokemusten perusteella lasten kotoutumisen edistäminen toteutuu paremmin, kun he saavat olla tutussa paikassa mahdollisimman pitkään. Erittäin traumaattisista olosuhteista tulevat lapset tarvitsevat elämäänsä pysyvyyttä ja turvallisia aikuisia ja hybridiyksiköissä on pystytty järjestämään lapsille katkeamaton tuen polku maahan saapumisesta jälkihuollon päättymiseen saakka.

Hämeenkyrön kunta pitää erittäin tärkeänä, että lain 28 §:n mukaisesti hyvinvointialue sopii kunnan ja Ely-keskuksen kanssa lasten ja nuorten sijoittamisesta kuntiin näihin yksiköihin sekä kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä.

Lakiehdotuksen 88 b §:ssä on säädetty kunnan palveluksessa olevien henkilöiden siirtymisestä liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen palvelukseen. Jotta hyvinvointialueelle saadaan näiden tehtävien vaatima ammattitaitoinen henkilöstö, pitää ottaa huomioon, että kaikki nykyinen näissä tehtävissä toimiva henkilöstö ei ole kuntien palveluksessa. Siksi nykyisten palvelusopimusten jatkuminen (mm. SPR:n kanssa) pitää muutostilanteessa turvata, jotta hyvinvointialueella on edellytykset selvittää tehtävistään.

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seuranta koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

-

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Paloranta Tiina
Hämeenkyrön kunta, keskushallinto